

V mlieku vidím našu budúcnosť

Liptovskí poľnohospodári majú jasný, hoci odvážny cieľ: pripravujú sa na zásadnú investíciu do novej maštale, ktorá výrazne zmodernizuje výrobu surového kravského mlieka na Liptove. Ustajnenie zvierat bude spĺňať najnovšie štandardy v chove dojníc, čím sa výroba mlieka zefektívni.

Zo severu Chočské vrchy, z juhu Národný park Nízke Tatry, ktorý plynule pokračuje západným smerom do Národného parku Veľká Fatra. V horskom prostredí tvorenom členitým terénom hospodária poľnohospodári z Poľnohospodárskeho družstva Ludrová. Sedemdesiatka ľudí sa stará o kataster troch liptovských obcí: Ludrová, Liptovská Štiavnica a Štiavnička a mesto Ružomberok. Náročné prírodné podmienky, kde je problém venovať sa špeciálnej rastlinnej výrobe, tak dávajú prirodzený predpoklad pre chov hospodárskych zvierat a produkciu krmovínovej základne.

S predsedom PD Ludrová Miroslavom Štefčekom, ktorý je zároveň podpredsedom Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory pre poľnohospodárstvo, sa stretávam na hospodárskom dvore ludrovského podniku. Najskôr vybavíme dva živé spravodajské vstupy do celoštátnej televízie k jednej z hlavných tém tohtoročného leta – k suchu a následne plynule v rozprávaní pokračujeme témou, ktorá je bytostne previazaná s týmto horským krajom – s výrobou surového kravského mlieka.

Život pre mlieko

Podnik obhospodaruje 1600 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho 600 ha je pôda orná. Vzhľadom na lokalitu sa celá výmera nachádza v horských oblastiach v kategórii od H1 po H3, teda Liptáci hospodária v tých najnáročnejších podmienkach. Chovajú 800 kusov hovädzieho dobytku, z nich polovicu tvoria dojnice s úžitkovosťou 10 500 litrov mlieka na dojnicu. Spolu nadoja viac ako 3,5 mil.

litrov mlieka za rok. Gro mlieka vozia do blízkej mliekarny a aj malému spracovateľovi, zvyšok si nechávajú na predaj cez vlastný mliečny automat, ktorý prevádzkujú vo vedľajšej dedine na pobočke Štiavnička. V minulosti mali automaty dva, ale pre technické problémy a neustále opravy si ponechali len jeden.

„Ostal nám plne funkčný mliečny automat. Nie je síce pre nás ekonomický zázrak, ale výrazná pridaná hodnota pre našich spotrebiteľov. Denne cezeň predáme 300-400 l mlieka, počas sviatkov sa odbyt zdvojnásobí. Veľmi ma teší, že si za ním zvykli chodiť nielen miestni z najbližšieho okolia, ale aj pobeční. Máme tak stabilných odberateľov, ktorí sú neskutočne vďační, dokonca nám ďakujú telefonicky. Chodia k nám aj turisti, robia si z neho syry, jogurty, prichádzajú aj mladé rodiny“, spokojne, s úprimným úsmevom na tvári konštatuje predseda družstva a dodáva, že aj napriek množstvu problémov v poľnohospodárstve sú to presne takéto pocity z dobre vykonanej práce pre spoločnosť, ktoré poľnohospodárov naďalej motivujú pokračovať v činnosti. Aj preto predsavzatie Miroslava Štefčeka je samozrejme – mliečny automat na Liptove za každú cenu pre ľudí zachovať.

Investične oveľa náročnejším je však projekt výstavby novej maštale, do ktorého sa PD Ludrová pustilo prostredníctvom výzvy 4.1. Modernizovať podnik a výrobu hlavnej komodity – mlieka – je však nutnosť a záväzok aj voči súčasným zamestnancom. Vďaka pripravenému projektu by mal v Ludrovej vyrásť nový kravín pre 460 dojníc, kde by boli ustajnené zvieratá od prípravy na otelenie až po tie najstaršie, ktoré majú svoj produkčný život už za sebou a sú pripravené na odchod na bitúnok.

Možnosti regionálnej podpory

„My reálne na Liptove na lúkach a pasienkoch nevieme nič iné robiť, len chovať zvieratá. No práve v tom je obrovská pridaná hodnota pre vidiek a údržbu krajiny. Vidím v tom aj budúcnosť, najmä keď je tu mlieko zdravo vyrábané. Keď chceme robiť krajinotvorbu, musí niekto aj lúky obhospodarovat“, hovorí o perspektívach výroby mlieka na Liptove Miroslav Štefček.

Podľa neho sa však treba prispôbiť nákladovosti výroby mlieka aj na Liptove alebo Orave. Chovatelia dojníc očakávajú od mliekarov navýšenie ceny mlieka, aby čiastočne pokryli výrobné náklady. No na druhej strane by mal prejavíť záujem aj štát, aby napredovala i krajinotvorba cez živočíšnu výrobu a aj samotná výroba mlieka. „Aj na Liptove a aj na Orave má výroba mlieka perspektívu, len musíme využiť všetky naše rezervy. Štát by nám mal zároveň garantovať stabilnejšie podnikateľské prostredie. V iných krajinách sa osvedčila napríklad regionálna pomoc na danú komoditu, nie celoplošná. Ak má štát záujem, aby sa práve na Liptove podporilo mlieko, tak nech práve tu to mlieko podporí a v inom regióne nech sa zamieria na iný komoditu,“ dodáva predseda z Ludrovej.

Suchu sa musia prispôbiť

Okrem dojníc sa PD Ludrová venuje aj chovu ošípaných. 1500 kusov prasiat - uzavretý obrat stáda - je spomienkou na časy dávnej minulosti, keď v Ludrovej chovali ošípané podstatne vo väčšom. Celkovo je rastlinná výroba a produkcia krmovín prirodzene naviazaná na zvieratá. Pestujú aj tritikale, kukuricu na siláž, ďateľinotrávy, repku, pšenicu, jačmeň na sladovnícke účely a ako jeden z troch podnikov na Liptove ešte robia aj zemiaky na konzum, ktorými zásobujú miestne školy a jedálne. Tento rok skúšobne pestovali cirok, ktorý má najvyššiu efektívnosť pri výrobe elektrickej energie a slúži aj ako palivo do vlastnej bioplynovej stanice, v ktorej sa zhodnocuje i maštalný hnoj a biologický odpad z tamojších reštaurácií, jedální či pekární.

Nielen so zemou, ale aj s kameňom

Podnik sa okrem poľnohospodárskej činnosti venuje aj pridruženej výrobe. Prechádzkou po hospodárskom dvore pozeráme na blízky lom na dolomitické kamenivo, kde ludrovskí poľnohospodári rovnako hospodária. Gro ich produkcie sa venuje výrobe betónových tvárnic a posypovému kamenivu do ciest v správe Žilinského samosprávneho kraja. Dokonca sa im podarilo certifikovať vlastný produkt - prírodné hnojivo, ktorý je vhodný ako horečnato-vápenaté hnojivo pre ekologicky hospodáriace podniky.